

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 54/14
V Lucemburku dne 8. dubna 2014

Rozsudek ve spojených věcech C-293/12 a C-594/12
Digital rights Ireland a Seitlinger a další

Soudní dvůr prohlašuje směrnici o uchovávání údajů za neplatnou

Směrnice představuje rozsáhlý a mimořádně závažný zásah do základních práv na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů, aniž je tento zásah omezen na nezbytné minimum.

Hlavním účelem směrnice o uchovávání údajů¹ je harmonizovat předpisy členských států o uchovávání některých údajů vytvořených nebo zpracovaných poskytovateli veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí. Jejím cílem je v této souvislosti zajistit dostupnost těchto údajů pro účely vyšetřování, odhalování a stíhání závažných trestných činů, jako například činů souvisejících s organizovanou trestnou činností a s terorismem. Směrnice v tomto ohledu stanoví, že zmínění poskytovatelé mají povinnost uchovávat provozní a lokalizační údaje, jakož i související údaje, které jsou nezbytné k identifikaci účastníka nebo uživatele. Neumožňuje ale uchovávání obsahu sdělení ani dohledaných informací.

High Court (Nejvyšší soud, Irsko) a Verfassungsgerichtshof (Ústavní soud, Rakousko) požádaly Soudní dvůr, aby přezkoumal platnost směrnice, zejména s ohledem na dvě základní práva zaručená Listinou základních práv Evropské unie, a sice na základní právo na respektování soukromého života a základní právo na ochranu osobních údajů.

High Court musí rozhodnout ve sporu mezi irskou společností Digital Rights a irskými orgány, jehož předmětem je legalita vnitrostátních opatření o uchovávání údajů týkajících se elektronických komunikací. Verfassungsgerichtshof rozhoduje o několika návrzích ústavněprávní povahy, které podali Kärntner Landesregierung (vláda spolkové země Korutansko), M. Seitlinger, Ch. Tschohl a 11 128 dalších navrhovatelů. Tyto návrhy směřují ke zrušení vnitrostátního předpisu, jímž byla směrnice provedena do rakouského práva.

Dnešním rozsudkem prohlašuje Soudní dvůr směrnici za neplatnou².

Soudní dvůr předně konstatuje, že z uchovávaných údajů lze mimo jiné zjistit zaprvé, s kým a jakým způsobem daný účastník nebo registrovaný uživatel komunikoval, zadruhé čas této komunikace a místo, ze kterého probíhala, a zatřetí četnost komunikace daného účastníka nebo registrovaného uživatele s určitými osobami v určitém období. Tyto údaje mohou ve svém celku poskytnout velmi přesné informace o soukromí osob, kterých se uchovávané údaje týkají, jakož i o každodenních zvyklostech, o místech, kde trvale či přechodně pobývají, o denních či jiných přesunech, o jejich aktivitách, společenských vztazích a o společenských kruzích, s kterými se stýkají.

Soudní dvůr má za to, že **směrnice tím, že stanoví povinnost uchovávat tyto údaje a možnost příslušných vnitrostátních orgánů k nim přistupovat, zasahuje mimořádně závažným způsobem do základních práv na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů.** Skutečnost, že k uchovávání a následnému využití údajů dochází bez informování

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006 o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES (Úř. věst. L 105, s. 54).

² Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr neomezil časové účinky rozsudku, je prohlášení neplatnosti účinné ode dne, kdy směrnice vstoupila v platnost.

účastníka nebo registrovaného uživatele, může navíc v dotyčných osobách vyvolávat dojem, že jejich soukromí je pod neustálým dohledem.

Soudní dvůr dále zkoumá, zda je předmětný zásah do základních práv odůvodněný.

Konstatuje, že **uchovávání údajů** uložené směrnicí **nemůže zasáhnout do podstaty základních práv na respektování soukromého života a na ochranu osobních údajů**. Směrnice totiž neumožňuje se seznámit s obsahem elektronických sdělení jako takovým a stanoví, že poskytovatelé služeb a sítě musí dodržovat určité zásady ochrany a bezpečnosti údajů.

Uchovávání údajů pro účely jejich případného předání příslušným vnitrostátním orgánům **navíc skutečně odpovídá cíli obecného zájmu, jímž je boj proti závažné trestné činnosti a v konečném důsledku také veřejná bezpečnost**.

Soudní dvůr má ovšem za to, že unijní zákonodárce překročil přijetím směrnice o uchovávání údajů hranice vymezené požadavkem na dodržování zásady proporcionality.

V této souvislosti Soudní dvůr poukazuje na to, že s ohledem na významnou úlohu ochrany osobních údajů z hlediska základního práva na respektování soukromého života, jakož i na rozsah a závažnost zásahu do tohoto práva, jenž směrnice představuje, je posuzovací pravomoc unijního zákonodárce omezena, takže přezkum musí být přísný.

Uchovávání údajů uložené směrnicí lze sice považovat za způsobilé k dosažení cíle, který směrnice sleduje, avšak **pro rozsáhlý zásah a mimořádně závažný zásah této směrnice do dotčených základních práv není stanoven dostatečný rámec, který by zaručil skutečné omezení tohoto zásahu na nezbytné minimum**.

Směrnice se totiž zaprvé vztahuje všeobecně na všechny jednotlivce, všechny prostředky elektronické komunikace a všechny provozní údaje **bez jakéhokoli rozlišování, omezení či výjimky** v závislosti na cíli boje proti závažné trestné činnosti.

Zadruhé směrnice nestanoví žádné objektivní kritérium, které by mohlo zaručit, že **přístup** příslušných vnitrostátních orgánů **k údajům** a využití těchto údajů z jejich strany budou možné jen pro účely vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů, které lze vzhledem k rozsahu a závažnosti zásahu do dotčených základních práv považovat za dostatečně závažné na to, aby takový zásah odůvodnily. Směrnice naopak pouze v obecné rovině odkazuje na „závažné trestné činy“ vymezené každým členským státem v jeho vnitrostátních právních předpisech. Směrnice nestanoví ani hmotněprávní a procesní podmínky, za nichž mohou příslušné vnitrostátní orgány k údajům přistupovat a tyto údaje následně využít. Přístup k údajům zejména nepodléhá předchozí kontrole ze strany soudu nebo nezávislého správního orgánu.

Zatřetí směrnice v souvislosti s **dobou uchovávání** údajů stanoví dobu nejméně šesti měsíců, aniž jakkoli rozlišuje jednotlivé kategorie údajů podle dotčených osob či podle případné užitečnosti údajů s ohledem na sledovaný cíl. Tato doba je navíc stanovena v intervalu nejméně šesti a nejvýše dvaceti čtyř měsíců, přičemž směrnice neupřesňuje objektivní kritéria, na jejichž základě má být určena doba uchovávání tak, aby bylo zaručeno její omezení na nezbytné minimum.

Soudní dvůr také konstatuje, že směrnice nestanoví dostatečné záruky k zajištění účinné ochrany údajů proti **riziku zneužití** ani proti veškerému neoprávněnému přístupu k údajům a jejich protiprávnímu využívání. Poukazuje mimo jiné na to, že směrnice umožňuje dodavatelům služeb zohledňovat při určování jimi uplatňované úrovně bezpečnosti ekonomická hlediska (zejména v souvislosti s náklady na zavedení bezpečnostních opatření) a že nezaručuje nevratnou likvidaci údajů po skončení doby jejich uchovávání.

Soudní dvůr se konečně pozastavuje nad tím, že směrnice **neukládá povinnost uchovávat údaje na území Unie**. Směrnice tedy nezaručuje v plném rozsahu dohled nezávislého orgánu nad dodržováním požadavků ochrany a bezpečnosti, jak ale výslovně vyžaduje Listina. Takový dohled, vykonávaný na základě unijního práva, představuje přitom podstatný prvek dodržování ochrany osob při zpracovávání osobních údajů.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106